

INTERNATIONAL WEEKLY

№ 17

15.09.2018 – 30.09.2018

Friedrich Naumann
STIFTUNG **FÜR DIE FREIHEIT**

ЗМІСТ

Україна – Європейський союз	3
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	3
<i>Перспектива повернення Росії в ПАРЄ: які цінності переважають в Європі?</i>	3
Інші події в ЄС	5
Зовнішня політика	9
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	9
<i>Видача паспортів в Закарпатті – бажання Угорщини підтримати свій етнос чи перші кроки до повторення «кримського сценарію»?</i>	9
Двосторонні відносини.....	12
РФ	12
США	13
УГОРЩИНА.....	14
СЛОВАЧЧИНА.....	15
МАРШАЛЛОВІ ОСТРОВИ	15
ЄС	16
НАТО.....	16
ХОРВАТІЯ	17
ТУРЕЧЧИНА.....	17
Опір російській гібридній війні	19
АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ	19
<i>Перспективи надання Україні томосу та московські маніпуляції</i>	19

Україна – Європейський союз

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Перспектива повернення Росії в ПАРЄ: які цінності переважають в Європі?

20 вересня Комітет Парламентської асамблеї Ради Європи з питань регламенту у Парижі обговорив пропозиції щодо можливого внесення змін до правил асамблеї у частині повноважень делегацій, зокрема участі у голосуваннях. Дебати з цього питання відбудуться пізніше, у жовтні на пленарній сесії ПАРЄ.¹ Суть цих змін зводиться до того, що у майбутньому це дасть можливість РФ повернутися до організації без санкцій. Саме для цього Кремль активізував своє лоббі в РЕ.

Повідомляється, що в Парламентській асамблеї Ради Європи вже узгодили із представниками РФ обраний підхід до внесення поправок до регламенту ПАРЄ. Більше того, такий підхід вже узгоджений між генсеком Ради Європи Турбйорном Ягландом та представниками РФ, а також із Берліном та кількома іншими західними столицями.²

Санкційний механізм планують ускладнити настільки, щоби застосувати санкції щодо Росії було вкрай складно. Для цього планується підвищити до 2/3 кількість голосів, необхідних для підтвердження санкцій (нині достатньо половини голосів).

До того ж процедура ініціювання санкцій буде змінена таким чином, що Росія матиме змогу заблокувати сам розгляд питання, якщо збере достатньо людей у залі – кількість підписів, які треба зібрати для початку розгляду питання, не буде відома наперед. При цьому у проекті резолюції взагалі немає згадки про РФ.³

Тим часом, у Росії «дозріває» рішення про вихід із Ради Європи, заявила голова Ради Федерації Росії Валентина Матвієнко під час зустрічі з очільницею Парламентської асамблеї Ради Європи (ПАРЄ) Ліліан Морі-Паск'єю. За її словами, «далі затягувати цю паузу немає сенсу», оскільки після кількох років переговорів і роз'яснень російської позиції ситуація «стоїть на мертвій точці».⁴ У Москві, отримавши проміжну перемогу – несподівано для своїх прибічників у Раді Європи заявили, що незадоволені цим рішенням. Більше того напередодні посол Росії у

¹ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/20/7087162/>

² <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/19/7087094/>

³ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/20/7087162/>

⁴ <https://www.radiosvoboda.org/a/news-rosija-matvienko/29500964.html>

Страсбурзі заявив рівно протилежне – запевнив міжнародну спільноту, що Росія не буде виходити з Ради Європи.

В українському МЗС переконані, що нові погрози – це звичайний шантаж, для того щоби зібрати ще більше голосів на користь жовтневого рішення ПАРЕ про «прощення» росіян. Однак, схоже що в Росії й справді задумуються, чи не буде повернення до ПАРЕ та продовження її членства надто клопітким. Як не як, РЕ має стояти на варті прав людини. Тому, деякі експерти вважають, що в Москві всерйоз замислюються над тим, чи варто їм визнавати свою перемогу. Не можна виключити, що вони доб'ються зміни правил, змусять європейців поступитися своїми принципами, нашкодять цим низці європейських політиків – а після того знову відмовляться їхати до Страсбурга.⁵

Зі свого боку, Україна може припинити співпрацю з Парламентською асамблеєю Ради Європи у випадку, якщо Росія відновить роботу в органі. Про це повідомив керівник української делегації у ПАРЕ Володимир Ар'єв. За його словами, ПАРЕ піддається шантажу з боку Росії і готовий «продати індульгенцію» режиму Путіна. Нардеп також зазначив, що шанси позитивного для РФ рішення складають 50%. У разі такого рішення Україна може припинити співпрацю з асамблеєю.⁶

Спроби, які здійснюються для повернення російської делегації, шкодять самій Раді Європи, послаблюють повагу до неї, ведуть до саморуйнації цієї організації через втрату довіри до неї. Про це у Страсбурзі заявив голова української делегації ПАРЕ Володимир Ар'єв. Він додав, що не ПАРЕ має відповідати вимогам Російської Федерації, а РФ треба змусити виконувати свої зобов'язання, які вона взяла на себе під час вступу до Ради Європи, зокрема щодо ситуації з Україною.⁷

Таким чином резюмуючи події, які зараз відбуваються у ПАРЕ, впливає наступний висновок. ПАРЕ - один з двох головних статутних органів Ради Європи, консультативний орган, що складається з представників парламентів усіх держав-членів. ПАРЕ є найстарішим в Європі органом міжпарламентської співпраці. Основною статутною умовою для вступу країн до Ради Європи є визнання державою-кандидатом принципу верховенства права, її зобов'язання забезпечити права та основні свободи людини всім особам, які знаходяться під її юрисдикцією, та ефективно співпрацювати з іншими державами з метою досягнення цілей РЕ. Виникає питання, чи відповідає РФ цій основній умові? Росія веде загарбницьку війну в Україні, порушує принципи міжнародного права, втручається у вибори інших держав, здійснює хімічні атаки на громадян інших країн, потурає режиму Асада в Сирії. Про порушення прав громадян в самій Росії годі й говорити. У випадку повернення РФ до ПАРЕ, сама Рада Європи повністю дискредитує себе як організація, в основі якої лежить принцип верховенства права і яка стоїть на захисті прав і свобод людини і громадянина. Більше того, це дискредитує і саму Конвенцію про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, яка слугує основою для Європейського суду з прав людини. Тому, якщо станеться так, що ПАРЕ поверне РФ до своїх лав, Україна матиме моральне право вийти з цієї організації. Так чи інакше все буде вирішуватися в жовтні на сесії ПАРЕ. Проте, Україні слід порушити тишу навколо цього питання. Адже ПАРЕ виконує ультиматум Москви під виглядом планової реформи.

⁵ <https://www.eurointegration.com.ua/articles/2018/09/21/7087192/>

⁶ <https://www.unian.ua/politics/10169969-ukrajina-mozhe-pripiniti-spivpracyu-z-parye-u-razi-povernennya-rosiji-nardep.html>

⁷ <https://www.ukrinform.ua/rubric-politics/2488138-cotiri-roki-trimaemo-oboronu-vid-sprob-povernuti-rosiu-do-pare-arev.html>

Загалом такі рішення у майбутньому призведуть не тільки до погіршення відносин України та ПАРЄ, а й до повної втрати довіри до РЕ та дезінтеграційних процесів у ЄС.

Інші події в ЄС

Рішення ЄС щодо продовження санкцій проти Росії за анексію Криму набуло чинності

15.09.2018

Рішення Ради ЄС про продовження персональних санкцій стосовно 155 громадян Росії та 44 юридичних осіб, запроваджені за порушення Росією територіальної цілісності України, набуло чинності сьогодні, 15 вересня.

Санкції передбачають заморозку активів цих осіб а також заборону на в'їзд до Євросоюзу.

Як повідомлялося, санкції продовжили на шість місяців, до 15 березня 2019 року.

Рішення про продовження оприлюднили 13 вересня, наступного дня його опублікували в Офіційному журналі ЄС, а наступного дня після публікації, тобто сьогодні, воно набуло чинності.

Раніше Україна, Чорногорія, Албанія та Норвегія приєдналися до декларації Європейської Ради, якою Євросоюз продовжив санкції проти Росії через дестабілізацію ситуації в Україні.

Нагадаємо, що в уряді України пропонують санкції проти 19 компаній РФ за будівництво Керченського мосту.

У липні Європейській союз на півроку продовжив економічні санкції проти Росії.

Уперше ЄС запровадив санкції проти Росії в липні 2014 року як відповідь на «дестабілізуючі дії Росії в Україні».

29 червня Європейський парламент ухвалив рішення про продовження санкцій проти Росії за анексію Криму та Севастополя.

Також 14 травня 2018 року Євросоюз ввів санкції проти п'яти фізичних осіб через організацію «виборів» в анексованому Криму.

Європейська правда

Єврокомісія встановила дедлайн для Facebook і погрожує санкціями

20.09.2018

Соціальна мережа Facebook до кінця року має виконати всі правила ЄС стосовно захисту прав споживачів, в іншому випадку їй загрозують фінансові санкції.

Про це заявила єврокомісар з питань юстиції Віра Юрова, повідомляє АРР.

"Моє терпіння досягло межі. Прийшов час діяти і більше не обіцяти", - заявила Юрова.

Вона заявила, що закличе національні органи захисту споживачів у 28 країнах ЄС діяти швидко та застосовувати санкції, якщо Facebook не виконає вимоги.

"Facebook обіцяв мені виправити решту умов надання послуг, які можуть ввести в оману, до грудня, це триває вже надто довго", - сказала Юрова.

Єврокомісар зазначила, що пропозиції, зроблені компанією, були "дуже обмеженими", навіть після того, як компанія змінила свої умови на початку цього року.

Минуле попередження Юрова озвучила ще в лютому цього року. Водночас євро комісар зазначила, що платформа оренди житла AirBnB уже виконала вимоги, висунуті Єврокомісією лише три місяці тому.

Нагадаємо, у травні в ЄС набули чинності нові правила щодо захисту даних – Загальний регламент захисту даних (GDPR). Тепер усі громадяни ЄС мають право бачити, яку інформацію компанії мають про них, і можуть вимагати видалити цю інформацію.

Компанії, що працюють в ЄС, повинні отримати чітку згоду на збір особистої інформації інакше їм загрожують великі штрафи.

Компанії також повинні надавати інформацію всім зацікавленим користувачам про будь-які порушення даних та повідомляти контролюючі органи протягом 72 годин.

Європейська правда

У Європарламенті заявили, що пильно стежать за ситуацією в Азовському морі

20.09.2018

У Європейському парламенті знають про ситуацію, що склалася в Азовському морі через дії Росії, й пильно стежитимуть за нею.

Про це заявила глава підкомітету з безпеки та оборони Європейського парламенту Анна Фотига, яка разом з делегацією ЄП відвідала Київ і Східну Україну 16-20 вересня, повідомляє сайт парламенту.

"Ми приділяємо і будемо надалі приділяти особливу увагу ситуації в області безпеки в Азовському морі, де Росія почала перешкоджати руху та торгівлі своїми багаторазовими перевірками комерційних суден, в тому числі суден держав-членів ЄС", - зазначила євродепутат.

Фотига наголосила, що у рамках візиту євродепутати підтвердили тверде засудження російської агресії і рішучу підтримку незалежності, суверенітету та територіальної цілісності України, а також політику невизнання незаконної анексії Кримського півострова.

"Я хотіла би підкреслити, що мирне врегулювання конфлікту у Східній Україні вимагає повного виконання мінських угод і, отже, поваги суверенітету і територіальної цілісності України", - відзначила парламентарка.

Члени делегації відзначили, що відвідали регіон, аби зібрати цінну інформацію про безпекову ситуацію у Східній Україні та виявити солідарність і турботу постраждалим від конфлікту людям.

До складу делегації з чотирьох членів, очолюваної Анною Фотигою, також увійшли Майкл Галер, Яромир Штетина і Арне Ліц.

Європейська правда

Єврокомісія подає на Польщу до суду через резонансну судову реформу

24.09.2018

Європейська комісія у понеділок, 24 вересня, оголосила, що подає на Польщу до Європейського суду у зв'язку з порушеннями принципу незалежності судових органів, викликаними ухваленням закону про Верховний суд.

Комісія також попросила суд вжити тимчасові заходи проти Польщі, поки суд не винесе остаточне рішення у справі, ідеться у повідомленні на сайті ЄК.

Новий польський закон про Верховний суд, ухвалений у квітні цього року, зобов'язує суддів Верховного суду виходити на пенсію не у 70, а в 65 років. У результаті третині суддівського складу суду включно з його головою загрожує відставка.

Відповідно до закону, суддям, які через нововведення змушені залишити посади, надається можливість попросити про продовження мандату у президента терміном на три роки. Утім чітких критеріїв для ухвалення рішення главою держави немає. Також немає можливості судового перегляду у разі відхилення прохання.

Європейська комісія стверджує, що польський закон про Верховний суд не відповідає законодавству ЄС, оскільки підриває принцип незалежності судових органів, включно із принципом незмінності суддів.

Комісія, згідно з процедурою, 2 червня 2018 року направила польській владі офіційне повідомлення про свої застереження, а 14 серпня – обґрунтовану думку. Проте реакція польської влади не задовольнила правові претензії Комісії.

Єврокомісія попросила Європейський суд запустити прискорену процедуру, щоб якомога швидше отримати остаточне рішення.

Європейська правда

ЄС вимагає від Британії 2,7 млрд євро несплачених митних зборів

24.09.2018

Європейська комісія направила Великій Британії юридичне повідомлення про те, що країна не сплатила 2,7 мільярда євро митних платежів до бюджету Європейського Союзу.

Про це повідомляє сайт ЄК.

"Комісія підрахувала, що порушення законодавства ЄС Сполученим Королівством призвело до втрат бюджету ЄС на суму 2,7 млрд євро (плюс відсотки та витрати за вирахуванням відсотків) у період з листопада 2011 року по жовтень 2017 року", - йдеться у повідомленні.

В Єврокомісії зазначили, що Британія також порушила законодавство ЄС щодо податку на додану вартість, що може призвести до додаткових потенційних втрат бюджету ЄС.

Звинування стосуються ввезених текстильних товарів і взуття походженням з Китаю.

Це повідомлення є другим кроком у процедурі порушення, яка була розпочата в березні. Процедура почалася після того, як агентство ЄС з боротьби з шахрайством виявило, що британські імпортери ухилялися від сплати митних зборів.

Британія має два місяці, щоб виконати рекомендації. Якщо цього не станеться, Комісія може передати справу Європейському суду.

Європейська правда

ЄС створить новий механізм, щоб обійти санкції США проти Ірану

25.09.2018

Країни-підписанти угоди з Іраном оголосили про намір створити новий механізм для полегшення платежів за експорт Ірану, включаючи нафту, через вихід США із ядерних домовленостей.

Про це йдеться у спільній заяві Великої Британії, Китаю, Франції, Німеччини, Росії та ЄС після закритої зустрічі в ООН в Нью-Йорку, повідомляє Deutsche Welle.

"Беручи до уваги нагальність та необхідність відчутних результатів, учасники привітали практичні пропозиції щодо підтримки та розвитку каналів платежів, зокрема, ініціативи про створення спеціального механізму (Special Purpose Vehicle, SPV) для полегшення платежів, пов'язаних із експортом Ірану, включаючи нафту", - йдеться у заяві.

Група заявила, що вони налаштовані "захищати свободу своїх економічних операторів для здійснення законного бізнесу з Іраном".

Глава дипломатії ЄС Федеріка Могеріні після зустрічі уточнила, що рішення про створення нового механізму вже прийнято, і технічні експерти знову зустрінуться, щоб опрацювати деталі, повідомляє Reuters.

"На практиці це означатиме, що країни-члени ЄС створять юридичну особу для полегшення законних фінансових операцій з Іраном, і це дозволить європейським компаніям продовжувати торгувати з Іраном відповідно до законодавства Європейського Союзу та бути відкритим для інших партнерів у світі", - сказала вона.

Як відомо, на початку травня Дональд Трамп оголосив про вихід США зі спільної угоди, укладеної 2015 року між Іраном, Сполученими Штатами, Росією, Китаєм, Великою Британією, Францією і Німеччиною. Угода передбачає, зокрема, виконання Тегераном низки кроків щодо обмеження своєї ядерної програми в обмін на скасування санкцій.

Пізніше Вашингтон розширив санкції проти Ірану, вимагаючи від держав-союзників припинити купувати іранську нафту та погрожуючи санкціями щодо компаній, що співпрацюватимуть з Іраном.

Інші країни-підписанти угоди розкритикували рішення Трампа і заявили про намір зберегти чинні домовленості.

Європейська правда

Зовнішня політика

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Видача паспортів в Закарпатті – бажання Угорщини підтримати свій етнос чи перші кроки до повторення «кримського сценарію»?

19 вересня 2018 у ЗМІ з'явилося відео де показано як у консульстві Угорщини в Береговому Закарпатської області громадянам України видають угорські паспорти під присягою та закликають не розповідати про це українській владі. Такі дії відразу ж спровокували подальший конфлікт у відносинах України та Угорщини: голова українського МЗС Павло Клімкін заявив, що угорський консул буде позбавлений акредитації та невдовзі залишить Україну, а голова МЗС Угорщини Петер Сійярто пригрозив уповільнити євроінтеграцію України, якщо погроза П. Клімкіна буде реалізована⁸.

Угорщина сьогодні – країна з чітко визначеними націоналістичними ідеями підтримки та консолідації свого етносу. Такі офіційні причини видання паспортів етнічним угорцям, які проживають поза межами Угорщини, а саме: в Румунії, Сербії, Словаччині, Україні (в Закарпатській області). Проте, якщо для перших двох подвійне або множинне громадянство дозволено, то в Україні це суперечить законодавству (пункт 1 статті 2 Закону України про громадянство)⁹. У Словаччині закон прямо забороняє отримання другого паспорта та передбачає чітку процедуру «покарання» за це. В Україні добровільно отриманий другий паспорт є підставою для втрати українського громадянства. Закон про громадянство ґрунтується на принципі невизнання подвійного громадянства. Проте дана процедура чітко не прописана. Для вирішення проблеми 21 вересня 2018 міністр закордонних справ України Павло Клімкін запропонував підготувати новий Закон про громадянство в Україні, де даний недолік було б виправлено.

Сценарій даної ситуації чимось нагадує початковий етап кримського сценарію: надання російського громадянства - поступове збільшення антиукраїнських настроїв – референдум – відокремлення від України. Проте, оскільки Угорщина – ще член Євросоюзу, то найближчими роками подальших радикальних кроків очікувати не варто.

⁸ <https://www.eurointegration.com.ua/news/2018/09/21/7087201/>

⁹ <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2235-14>

Політика Угорщини стосовно захисту корінних угорців та громадян угорського походження за кордоном проводиться ще з 2011 року, коли Угорщина спростила процедуру отримання громадянства для всіх бажаючих. Це було пов'язано із приходом до влади націоналістичної партії «Фідес» Віктора Орбана у 2010 році. Це і фінансування різних інфраструктурних проєктів, і фінансова підтримка нацменшин, і, звісно, видача угорських паспортів. Тобто, де-факто, видача паспортів тривала ще з 2011 року. Проте, відеоролик із присягою з'явився лише наприкінці 2018. Чому? Причиною можна вважати вибори в Україні, які мають відбутися у 2019 році.

Угорщина апелює до того, що відео, зняте в угорському консульстві у Береговому, використовується в українській передвиборчій кампанії, а антиугорські настрої використовують для покращення рейтингу. **Проте, ймовірно й інше трактування ситуації. Угорщина намагається розхитати ситуацію в Україні, підірвати її цілісність, надіючись що й етнічні угорці, які проживають в Закарпатті захочуть перейти під зверхність Будапешта.** Так, протягом останніх років у діях Угорщини по відношенню до України прослідковуються територіальні зазіхання. У той же час, Україна, хоча і не має необхідної економічної бази, але володіє значним військовим потенціалом (станом на 2018 рік ЗСУ займали 8 місце у Європі і займали перше місце серед країн, які не входять до НАТО)¹⁰. Угорщина зайняла 16 місце.

Конфлікт з видачею паспортів не єдиний «камінь зіткнення» у відносинах двох країн. Як відомо, існує ідея Притисянської автономії (Закарпатська автономія в межах України), яку активно підтримує Угорщина та частина угорських громадських організацій. Ця ідея висувалася найбільш націоналістичною угорською партією «Йоббик» і не була офіційною позицією держави. Але у 2017 році Надзвичайний та Повноважний Посол Угорщини в Україні Ерно Кешкенъ заявив, що в «автономії нічого поганого нема».

Крім того, правляча партія «Фідес» Віктора Орбана належить до так званих «друзів Росії». Про це свідчать і заклики до ЄС обговорювати санкції стосовно РФ, а не приймати їх автоматично, і численні переговори стосовно постачання газу в обхід України через продовження «Турецького потоку». Угорська економіка на 60-70% залежить від російського газопостачання. Окрім цього, Віктор Орбан найчастіше з європейських лідерів відвідував Росію із дружніми візитами. Дуже вірогідним є те, що Росія підбурює Угорщину з метою підірвати ситуацію у Закарпатті та провокує її на радикальні кроки стосовно України.

Отже, проаналізувавши факти, можна провести паралелі між теперішніми діями Угорщини та минулими діями Російської Федерації, які призвели до «кримського сценарію» та ситуації на Донбасі. Ситуація може розглядатися у трьох векторах:

- 1) Угорщина, претендує на Закарпаття, проте поки не має достатньої потужності та зв'язана членством у Євросоюзі (заборона зазіхань на чужу територію та суверенітет).
- 2) Угорщині вигідна нестабільність в Україні і тому вона розхитує ситуацію перед виборами. У цьому контексті, більш за все Угорщина працює на інтереси свого «доброго друга» Кремля.
- 3) Угорщина проводить активну підтримку громадян, які мають угорське коріння, за кордоном та намагається відповідати європейським цінностям.

Хоча перші два варіанти виглядають більш правдоподібними, проте офіційна позиція Будапешту апелює саме до третього. У будь-

¹⁰ <https://www.globalfirepower.com/countries-listing-europe.asp>

якому випадку, Україні варто здійснювати чіткі кроки, не допустити загрози відокремлення ще однієї частини території. До позитивних кроків у напрямку вирішення проблеми слід віднести ініціативу Павла Клімкіна щодо прийняття нового Закону про громадянство. Окрім цього, Україна може співпрацювати у вирішенні проблеми подвійного громадянства із країною, яка теж потерпає від націоналістичної політики Угорщини, - Словаччиною.

Двосторонні відносини

РФ

Росія винна Україні сотні мільярдів доларів – Солтис

15.09.2018

Апеляційний суд у Лондоні задовольнив скаргу України у справі про так званий «борг Януковича». Йдеться про 3 мільярди доларів, які уряд колишнього президента України Януковича позичив в Росії в останні місяці перебування при владі. Високий суд Лондона постановив розглянути цю справу у прискореному порядку.

У першій інстанції Україна програла Росії. І всі вважали, що відбудеться те ж саме в апеляційному суді, що апеляція України – просто формальність з метою відтягнути час. Я навіть бачив у британських медіа прогнози, що буде, швидше всього, взаємозалік так званих боргів, тобто Росія не заплатить те, що вона повинна за позовом до «Газпрому», а Україна не сплачуватиме «борг Януковича». Панове, чому британські судді зараз пристали на українські аргументи, хоча раніше говорили, що це не політична справа, що це гроші, які були позичені державі і їх мають віддавати?

Ярослав Солтис: Російська Федерація за ті дії, які здійснює і здійснила, винна Україні сотні мільярдів доларів. Якщо юристи наші правильно попрацювали, вони повинні показати, скільки Росія нам винна за Крим, за Донбас, за Луганськ. Є дослідження. Більше 500 мільярдів доларів – збитки, завдані Україні. І це буде та сума, яку стягуватимуть з боржників.

Віталій Власюк: Зарано радіти, оскільки це рішення, звичайно, не остаточне. Було знесене рішення першої інстанції і було постановлено переглянути справу наново, що для нас є позитивно, оскільки в першій інстанції ми цю справу програли. Дуже небезпечно говорити про якісь мільйони, коли йдеться про такі категорії, як анексія і окупація. Ми не маємо права зводити це питання до компенсації виключно, якихось втрат. Ми повинні все одно постійно незримо наступати на те, що ця територія – наша і повинна бути повернута нам.

Радіо «Свобода»

Україна передала ноту РФ про не продовження договору про дружбу та співробітництво

21.09.2018

Міністерство закордонних справ України направило ноту російській стороні про не продовження договору про Дружбу, співробітництво та партнерство між Україною і Російською Федерацією.

Про це заявив міністр закордонних справ України Павло Клімкін на брифінгу в Києві.

"Сьогодні ми передали відповідну ноту Росії. Це дуже важливий момент, оскільки в цій ноті дуже детально аргументується щодо всіх порушень РФ, я підкреслюю, всіх суттєвих положень цього договору", - сказав Клімкін.

Також, відповідно до рішення РНБОУ, МЗС має поінформувати Організацію Об'єднаних Націй, Організацію з безпеки та співробітництва в Європі, інші міжнародні організації про бажання України припинити дію договору та підстави припинення.

Договір було підписано 31 травня 1997 року терміном на 10 років (з подальшою автоматичною пролонгацією документа, якщо сторони не висловляться проти). Він набув чинності 1 квітня 1999 року.

Дія договору автоматично продовжується на наступні десятирічні періоди, якщо жодна зі сторін не заявить про своє бажання припинити його дію не менше ніж за шість місяців до закінчення чергового десятирічного періоду.

Європейська правда

США

Сенат США схвалив оборонний бюджет, який передбачає \$250 млн допомоги Україні

19.09.2018

Сенат Сполучених Штатів схвалив проект бюджету Пентагону на 2019 рік. У ньому передбачено збільшення безпекової допомоги Україні до 250 мільйонів доларів.

Про це повідомляє посольство України в США.

Передбачена допомога Україні на 50 мільйонів доларів більша за ту, яку виділили в 2018 році.

У проекті оборонного бюджету США ці кошти планують спрямувати, зокрема, на військові навчання, постачання військового оснащення, заміни раніше наданого, постачання зброї ураження та логістичної підтримки.

Тепер, аби погоджений Сенатом бюджет набув чинності, за нього має проголосувати Палата представників. Після цього документ передадуть на підпис президенту Дональду Трампу.

Раніше спецпредставник США з питань України Курт Волкер заявив, що Сполучені Штати готові збільшити постачання зброї Україні, аби зробити більш потужними її військово-морські та повітряні сили.

Нагадаємо, що Сполучені Штати безоплатно надали Україні протитанкові ракетні комплекси Javelin.

30 квітня 2018 президент Порошенко підтвердив прибуття Javelin в Україну. Протитанкові системи Javelin Україні поставили за рахунок США. 22 травня в Україні вперше випробували комплекси Javelin.

Протитанкові комплекси Javelin з калібром ракет 127-мм відносяться до важкого озброєння, тож, згідно з Мінськими домовленостями, українські військові застосовувати їх у зоні бойових дій на Донбасі не можуть. Водночас заступник держсекретаря США заявляв, що комплекси Javelin «мають використовуватись Україною для оборони».

Командувач операції Об'єднаних сил на Донбасу заявив, що на озброєнні українських військових в зоні бойових дій комплексів Javelin немає.

Громадське

Декларація США про невизнання анексії Криму Росією буде розміщена у офісі Президента України

27.09.2018

Декларація про невизнання США анексії Криму Росією у 2014 року, буде розміщена у офісі Президента України Петра Порошенка. Документ було оприлюднено Державним департаментом США від імені Держсекретаря Майка Помпео у липні цього року, а під час 73-ї сесії Генеральної асамблеї ООН його примірник було передано Главі Української держави.

«Моя присутність тут у США та зустріч в Нью-Йорку (зустріч Президента України зі Спеціальним представником США по Україні Куртом Волкером - ред.), де ми мали величезну честь отримати декларацію щодо Криму, підписану

Секретарем Помпео. Вона буде розміщена в президентському офісі. Я обіцяю вам», - сказав Петро Порошенко під час відвідування бази Берегової охорони США «Балтімор» в рамках робочого візиту до США.

«Це надзвичайно важливий документ», - наголосив Президент.

Петро Порошенко також підкреслив велике значення висловлених під час Генасамблеї ООН позицій від різних країн - Туреччини, Великобританії, Норвегії, Польщі про те, наскільки важливим є український суверенітет, територіальна цілісність, підтримка для України. «Насільки важливо зберегти єдність та солідарність світу, боротися за свободу, боротися за демократію», - додав він.

Президент вкотре висловив переконання: якщо лідери світу продовжуватимуть дотримуватися цієї позиції, підтримувати продовження санкцій, Україні вдасться перемогти агресора.

«Якщо ми будемо підтримувати тиск, то Крим стане нестерпним тягарем для Москви і агресія втратить для Кремля будь-який сенс. Росія почала платити за безвідповідальну поведінку, за нелегальну анексію Криму, агресію на Сході моєї країни. Санкції працюють і їх необхідно посилити», - сказав Глава держави.

Він також переконаний, що з поверненням на Кримський півострів українського суверенітету, РФ втратить можливості для агресії в інших країнах та дестабілізувати ситуацію в Чорноморському регіоні. «З визволенням Криму, Росія опиниться без пускового майданчика і не зможе демонструвати свою силу над Сирією, загрожувати флангу НАТО в Чорному морі, підривати режим боротьби з розповсюдженням зброї масового знищення під керівництвом США шляхом реконструкції радянських ядерних установок в Криму», - наголосив Президент.

Інтернет-представництво Президента України

Угорщина

Угорці не змінили скандальної назви "уповноваженого по Закарпаттю", попри домовленість - МЗС

22.09.2018

Угорська влада на тлі загострення відносин з Україною не виконала домовленість про зміну скандальної назви "уповноваженого міністра по Закарпаттю".

Про це заявив заступник міністра закордонних справ Василь Боднар в коментарі "Укрінформу".

Боднар, коментуючи нове загострення у стосунках Києва та Будапешта, наголосив, що останній не виконав ключову домовленість про зміну конфліктної назви посадовця, відповідального за допомогу угорцям Закарпатської області.

"Домовленості, які були досягнуті між міністрами під час телефонної розмови (31 серпня щодо зміни назви "уповноваженого по Закарпаттю"), не виконуються. Тож тепер у нас постає запитання, як взагалі з угорською стороною домовлятися", - заявив заступник міністра.

У повідомленні агентства стверджується: заступник міністра "констатує небажання Угорщини співпрацювати" і бачить, що Угорщина втручається у внутрішні справи України.

Як відомо, на початку серпня Київ висловив протест через створення в уряді Угорщини посади уповноваженого міністра, відповідального за розвиток Закарпатської області. Україна сприйняла це рішення як втручання у внутрішні справи, оскільки "до компетенції уповноваженого віднесено частину суверенної території України".

У МЗС заявили про готовність заборонити в'їзд в Україну уповноваженому, якщо назву його посади не буде змінено.

31 серпня Павло Клімкін повідомив, що його колега Петер Сійярто пообіцяв змінити конфліктну назву. Згодом Угорщина підтвердила дану домовленість.

Зауважимо, що за даними "Європейської правди" уповноважений Грежа від початку скандалу досі не відвідував України, що свідчить на користь інформації про те, що назва його посади так і не була змінена.

Нагадаємо також, що у останній тиждень у відносинах України та Угорщини розпочалася нова криза. Її викликало відео з церемонії прийняття закарпатських мешканців у громадянство, яка проходила у консульстві в Береговому. На відео консул закликала закарпатців приховувати своє громадянство від української влади.

Голова МЗС України Павло Клімкін у зв'язку з цим заявив про можливість висилки угорського консула в Береговому.

Європейська правда

Словаччина

Президент України зустрівся з Президентом Словацької Республіки

25.09.2018

У рамках візиту до Нью-Йорка Президент України Петро Порошенко провів зустріч з Президентом Словацької Республіки Андреем Кіскою.

Були обговорені актуальні питання двостороннього та багатостороннього порядку денного.

Співрозмовники позитивно оцінили збереження тенденцій нарощування товарообігу між двома країнами. Було відзначено важливість проведення чергового засідання двосторонньої українсько-словацької міжурядової комісії з економічного, промислового і науково-технічного співробітництва ближчим часом. Йшлося також про посилення прикордонного співробітництва, а також підвищення транзитної ролі України.

У контексті головування Словаччини в ОБСЄ у 2019 році Президенти двох країн приділили увагу шляхам посилення ролі цієї організації у моніторингу дотримання прав людини на окупованих територіях України та процесі звільнення українських політичних в'язнів Кремля.

Обговорювалась також співпраця України та Словаччини на євроінтеграційному напрямі та у рамках міжнародних організацій.

Інтернет-представництво Президента України

Маршаллові острови

Україна домовляється з Маршалловими островами про спрощення візового режиму

26.09.2018

Україна та Маршаллові острови ведуть роботу щодо спрощення режиму поїздок для громадян.

Про це повідомляє прес-служба МЗС за підсумками зустрічі голови міністерства Павла Клімкіна з очільником МЗС Маршаллових островів Джоном Сілком у Нью-Йорку.

"Сторони обговорили шляхи активізації двостороннього політичного діалогу та міжлюдських контактів. У цьому контексті було домовлено продовжити роботу над укладенням угоди про спрощення режиму поїздок для громадян", - повідомили у відомстві.

Павло Клімкін висловив вдячність Сілку за підтримку його державою ініціатив України у рамках ООН, спрямованих на протидію російській агресії. Зокрема - щодо включення 21 вересня 2018 року до порядку денного ГА ООН нового пункту "Ситуація на тимчасово окупованих територіях України".

Також міністр подякував за підтримку під час ухвалення резолюцій ГА ООН щодо стану дотримання прав людини в тимчасово окупованих АР Крим та місті Севастополь.

Європейська правда

ЄС

Україна на 100% вичерпала квоти на експорт низки продуктів до ЄС

26.09.2019

Українські експортери станом на 21 вересня використали обсяги тарифних квот на 100% для безмитного експорту до ринків ЄС на цілу низку українських товарів.

Про це заявила заступник Міністра аграрної політики та продовольства України з питань євроінтеграції Ольга Трофімцева, повідомляє прес-служба міністерства.

"Найкращим підтвердженням того, що Угода про ЗВТ між Україною та ЄС працює, є постійне збільшення обсягів вітчизняного аграрного та харчового експорту на ринки країн ЄС. Вже традиційно українські експортери на 100% заповнили тарифні квоти на український мед, солод та пшеничну клейковину, оброблені томати, виноградний та яблучний сік, пшеницю, кукурудзу, вершкове масло", - підкреслила заступник міністра.

За її словами, також використані додаткові торговельні преференції, які були отримані в 2017 році, на кукурудзу, пшеницю м'яку, мед, та оброблені томати.

"На понад 85% використані обсяги тарифних квот на український крохмаль та на 99,4% на оброблений крохмаль, м'ясо птиці – на 75%, яйця та альбуміни – 53,7% , часник – 61,2%", - додала Ольга Трофімцева.

Поки що у повних обсягах залишаються невичерпаними Україною імпортні тарифні квоти ЄС на цукрові сиропи - 2000 тонн, гриби - 500 тонн, оброблену продукцію з масла - 250 тонн та інші.

Європейська правда

НАТО

НАТО не потрібен дозвіл Росії на вступ України до Альянсу – Столтенберг

26.09.2018

Генеральний секретар НАТО Єнс Столтенберг заявив, що Альянсу не потрібен дозвіл Росії щодо вступу України у силовий блок.

Про це він розповів у інтерв'ю Associated Press перед своєю зустріччю з главою МЗС РФ Сергеем Лавровим у Нью-Йорку.

"Тільки Україна може визначити власний шлях, хоче вона вступити в НАТО чи ні", - сказав Столтенберг.

"У підсумку 29 союзників і Україна будуть вирішувати, чи відповідає Україна стандартам, необхідним для вступу в НАТО", - додав він.

Столтенберг висловив стурбованість у зв'язку з військовим втручанням Росії в Україні і Грузії, підтримкою РФ режиму Асада в Сирії і нарощуванням військово-морських сил Росії в східному Середземномор'ї.

Разом з тим він закликав зберігати діалог між НАТО і Росією, щоб допомогти розрядити напруженість, поки конфлікт в Україні залишається невирішеним.

"Коли у нас виникають серйозні розбіжності, коли ми бачимо посилення напруженості, коли ми бачимо все більшу військову присутність поблизу наших кордонів - насправді ще важливіше мати діалог", - наголосив Єнс Столтенберг.

Європейська правда

Хорватія

Президент провів зустріч з Президентом Республіки Хорватія

26.09.2018

Під час 73-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН Президент України Петро Порошенко провів зустріч з Президентом Республіки Хорватія Коліндою Грабар-Кітарович.

Президент України подякував хорватській стороні за послідовну підтримку суверенітету і територіальної цілісності України, а також за вагому гуманітарну і експертну допомогу Загреба нашій державі.

Було також обговорено широкий спектр питань двосторонніх відносин та взаємодії у міжнародних організаціях.

Петро Порошенко висловив сподівання на продовження активного двостороннього політичного діалогу між Україною та Хорватією з метою реалізації вагомого потенціалу українсько-хорватського партнерства в усіх сферах двостороннього співробітництва.

Окрему увагу було приділено питанню енергетичної безпеки на європейському континенті.

Президент України запросив Колінду Грабар-Кітарович відвідати Україну з офіційним візитом.

Інтернет-представництво Президента України

Туреччина

Президент провів зустріч з Президентом Республіки Хорватія

27.09.2018

У рамках участі у роботі ГА ООН Президент України Петро Порошенко провів зустріч з Президентом Турецької Республіки Реджепом Таїпом Ердоганом.

Було обговорено широке коло питань двостороннього порядку денного, зокрема стан та перспективи співпраці двох країн у торговельно-економічній, інвестиційній, медичній сферах, а також взаємодії у рамках ООН.

Глави держав підтвердили обопільну зацікавленість у подальшій розбудові стратегічного партнерства між Україною та Туреччиною, у тому числі шляхом посилення політичного діалогу на найвищому рівні. У цьому зв'язку було досягнуто низку практичних домовленостей в контексті проведення чергового засідання українсько-турецької Стратегічної ради високого рівня, а також тристоронньої зустрічі у форматі Україна–Туреччина–Азербайджан.

Окремо наголошувалося на важливості завершення підготовки до укладення Угоди про вільну торгівлю між Україною та Туреччиною.

З боку Турецької Республіки отримано чіткий сигнал щодо незмінності позиції на підтримку територіальної цілісності України та невизнання російської окупації

території АР Крим, а також налаштованості на подальше відстоювання прав кримськотатарського народу.

Глава держави також закликав турецького колегу сприяти у звільненні українських громадян – політичних бранців Кремля.

Інтернет-представництво Президента України

Опір російській гібридній війні

АНАЛІЗ ТЕМИ ТИЖНЯ

Перспективи надання Україні томосу та московські маніпуляції

Перспектива надання томосу Українській православній церкві Київського патріархату (УПЦ КП) не на жарт стривожила Кремль і кураторів Української православної церкви Московського патріархату (УПЦ МП). Схоже що Вселенський Патріарх Варфоломій остаточно визначився у своєму рішенні на користь УПЦ КП. Так, 7 вересня Вселенський патріархат призначив своїх екзархів (представників), які будуть представляти Константинополь у Києві - архієпископа Даніеля Памфілона зі Сполучених Штатів і єпископа Іларіона з Едмонтонна з Канади. РПЦ відреагувала на це призначення та назвала це «**безпрецедентним і грубим вторгненням у свою територію**».¹¹

14 вересня на екстрене засідання зібрався священний синод РПЦ. За результатами такого «саміту» було вирішено припинити участь церкви у роботі структур під головуванням Константинопольського патріархату, а вірянам РПЦ заборонили молитися за Вселенського патріарха Варфоломія під час божественної літургії.

Більше того, заяви деяких релігійних осіб РПЦ змушують замислитись, чи справді вони є релігійними особами. Деякі з таких заяв взагалі звучать погрозливо. Так, маніпулюючи ім'ям Бога вони ведуть невидиму війну за прихильність своєї пастви з метою досягнення політичних цілей своїх покровителів. Так, Митрополит Волоколамський Іларіон після закінчення синоду заявив: «У разі продовження **антиканонічної діяльності Константинополя на території Української православної церкви** Московський патріархат буде змушений повністю розірвати євхаристійне спілкування (спільне причастя) з Константинопольським патріархатом, а вся повнота відповідальності за трагічні наслідки цього поділу ляже особисто на патріарха Константинопольського Варфоломія та архієреїв, які його підтримують його».¹²

Керівник справами Української православної церкви Московського патріархату митрополит Антоній заявив: «Ці дії можуть привести до розколу українського суспільства... Звичайно, це призведе і до розколу в усьому

¹¹ <https://tsn.ua/ukrayina/v-upc-mp-prigrozili-rozkolom-ukrayinskogo-suspilstva-u-razi-otrimannya-tomosu-pro-avtokefaliyu-1218822.html>

¹² <https://tsn.ua/ukrayina/yepiskopi-rpc-rozirvali-stosunki-z-vselenskim-patriarhatom-cherez-ukrayinu-1217385.html>

православному світі». Також Антоній заявив, що УПЦ не визнає помісної української церкви, так як не визнають її і інші помісні церкви. «Я не хотів би забігати вперед, але маю підстави думати, що жодна церква, крім Константинопольської, не визнає нову церкву», - заявив митрополит. Також митрополит додав: «Наші люди будуть захищати наші храми».¹³

Нещодавно намісник Києво-Печерської Лаври митрополит Павло оприлюднив відео у якому він погрожує «божим прокляттям» усім, хто намагатиметься повернути лавру в національну власність. За це, власне, він «загримів» до бази інтернет-видання «Миротворець» у розділ «Чистилище».¹⁴

Проте, чомусь релігійні клірики РПЦ/УПЦ МП нічого не згадують про «боже прокляття» через порушення прав віруючих в Криму та на окупованих територіях, де нині не залишилося жодної церкви УПЦ КП. Там релігійної свободи просто не існує. Кремль толерантно ставиться лише до УПЦ МП, решта релігійний громад ігнорується. Зокрема це стосується і кримських татар чиї права тотально порушують в окупованому Криму. **За звітами міжнародних правозахисних структур, рівень порушення релігійних прав і свобод на територіях впливу терористичних організацій «ЛНР», «ДНР» та в окупованому Криму зіставлений з обмеженнями на релігійному ґрунті у Північній Кореї, Сирії, Судані чи Іраку».**¹⁵

Яскравим прикладом ставлення до Української держави й всього українського є слова очільника РПЦ – Кирила. Однією з резонансних заяв Кирила яка відображає позицію Кремля стала його відповідь на звернення УПЦ МП вплинути на рішення керівництва Росії щодо введення військ в Україну. Він заявив: **«Російські військові – миротворці, а їх «місія» покликана гарантувати жителям України право на самобутність».**¹⁶ Окрім того у прес-службі РПЦ заявили, що **«російський народ – розділена нація на своїй історичній території, яка має право на возз'єднання в єдиному державному тілі».** **«Будемо сподіватися на те, що місія російських воїнів із захисту свободи і самобутності цих людей і самого їхнього життя не зустрине запеклого опору, яке призведе до великомасштабних сутичок»,** - додали в очолюваній патріархом Кирилом РПЦ¹⁷.

Такі заяви очільника Російської православної церкви свідчать про повну ідеологічну підтримку і виправдання окупаційної політики Путіна, та підтримки прокремлівських геополітичних ідей. Власне його слова екстраполюються і на усю УПЦ МП. З огляду на усі ці заяви, питання томосу для України, це у певній мірі питання національної безпеки.

Відтак на перший погляд томос видається питанням чисто релігійним. Однак, **для Москви та УПЦ МП це завжди було більшим ніж релігія. У першу чергу церква завжди розглядалась у Москві як інструмент гібридної війни проти України. Надання томосу для УПЦ КП ударить в саме серці історичних претензій Росії до Києва. Україна відмовляючись від московської влади над православними віруючими країни, одночасно сильно зміцнить власне почуття національної ідентичності.** А як відомо, духовно-релігійна сфера національних інтересів теж є важливою

¹³ <https://daily.rbc.ua/rus/show/upravlyayushchiy-delami-upts-mp-antoniy-nashi-1537197085.html>

¹⁴ <https://uain.press/politics/ishhe-odyn-iyerarh-upts-mp-potravyv-u-bazu-myrotvortsya-949050>

¹⁵ Аналітична доповідь до Щорічного Послання Президента України до Верховної Ради України «Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2016 році». – К. : НІСД, 2016. – с. 233

¹⁶ https://news.liga.net/politics/news/rpts_otvetila_upts_mp_nadeemsa_ukraina_soprotivlyatsya_ne_budet

¹⁷ <http://interfax-russia.ru/South/main.asp?id=477471>

ланкою у сфері забезпечення інформаційної безпеки особистості та держави. Тому, утворення помісної української церкви є надважливим завданням для України.